

Lokal överenskommelse

Nyanländas etablering inom Eksjö kommun

Beslutad 2016-05-20

 Arbetsförmedlingen

Migrationsverket

 Region
Jönköpings län

 Försäkringskassan

 Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Beslut lokal överenskommelse

Mellan parterna, myndigheterna och Eksjö kommun, tecknas följande lokala överenskommelse om att samverka kring nyanländas etablering.

Överenskommelsen träder i kraft 2016-05-20. Överenskommelsen ska revideras halvårsvis.

Christian Lagerqvist
Arbetsförmedlingschef
Arbetsförmedlingen

Stefan Elm
Kommundirektör
Eksjö kommun

Jenny Sarrion
Sektionschef
Arbetsförmedlingen

Susanne Leander
Processledare
Region Jönköpings län

Liselotte Ingesson Politis
Enhetschef
Migrationsverket

Karin Hermansson
Avdelningschef
Länsstyrelsen

Emma Eriksson
Samverkansansvarig
Försäkringskassan

Innehåll

Introduktion	1
Regeringens uppdrag till myndigheterna	1
Syftet med en lokal överenskommelse	1
Avgränsning för lokal överenskommelse	1
Disposition för lokal överenskommelse	1
Olika parter i den lokala samverkan	1
Etablering på lika villkor	2
Revidering av den lokala överenskommelsen	2
Kapitel 1: Etablering på lika villkor	3
1:1 Diskrimineringslagen	3
1:2 Jämställdhetspolitiska mål.....	3
1:3 Jämställdhetsintegrering.....	3
Kapitel 2: Mottagning.....	4
2:1 Under asyltiden	4
2:2 Etableringssamtal och upprättande av etableringsplan.....	4
2:2:1 Vid beslut om uppehållstillstånd	4
2:2:2 Innehåll etableringssamtal	4
2:2:3 Etableringssamtal för personer som bor på anläggningsboende	5
2:2:4 Etableringssamtal för direktinresta anhöriga, kvotflyktingar och personer i eget boende.....	5
2:3 Uppehållstillståndskort	6
2:4 Folkbokföring, id-kort och bankkonto	6
2:5 Bosättning och andra bostadsfrågor.....	6
2:6 Praktisk hjälp vid bosättning	7
2:7 Hemutrustningslån.....	8
2:8 Hälsundersökningar.....	8
Kapitel 3: Etableringsaktiviteter.....	9
3:1 Aktiviteter för att underlätta och påskynda etablering i arbetslivet	9
3:2 Rehabilitering	10
Kapitel 4: Försörjning	12
4:1 Bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA)	12
4:2 Etableringsersättning, tilläggsförmåner och ersättning för resor	12
4:2:1 Etableringsersättning	12
4:2:2 Tilläggsförmåner	12
4:2:3 Ersättning för resor	13

4:3 Månadsredovisning och frånvarorapportering.....	13
4:4 Ekonomiskt bistånd	13
4:5 Socialförsäkringsförmåner.....	14
Kapitel 5: Utbildning.....	15
5:1 Förskola, fritidshem och skola	15
5:2 Gymnasiet	15
5:3 Utbildning i svenska för invandrare (SFI)	16
5:4 Samhällsorientering	16
Kapitel 6. Övrigt.....	17
6:1 Nyanlända 18-19 åringar utan föräldrar i Sverige.....	17
6:2 Föräldralediga.....	17
6:3 Socialt stöd.....	18
6:4 Insatser efter slutförd etableringsperiod	18

Introduktion

Regeringens uppdrag till myndigheterna

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och länsstyrelserna fick inför år 2012 i uppdrag av regeringen att, i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), utveckla och förbättra samverkan och samordning i etableringsprocessen för nyanlända. I detta arbete skulle myndigheterna särskilt beakta samverkan och samordning på lokal nivå.

Mot bakgrund av regeringsuppdraget har myndigheterna och SKL tagit fram metodstöd för upprättandet av lokala överenskommelser om nyanländas etablering. Metodstödet har sedan lanseringen år 2013 reviderats kontinuerligt för att därmed hållas aktuellt. Denna lokala överenskommelse bygger på det metodstödet, revidering 2 våren 2015.

Syftet med en lokal överenskommelse

En lokal överenskommelse ska i första hand tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan Arbetsförmedlingen och kommuner samt andra myndigheter och organisationer såsom landsting/regioner, Försäkringskassan och Migrationsverket. Den ska också beskriva hur samverkan kan ske med idéburna organisationer och det lokala näringslivet.

I andra hand är en lokal överenskommelse ett strategiskt dokument för hur samverkan kan utvecklas. Det kan till exempel handla om mål och visioner för det lokala arbetet och utvecklade samverkan kring andra målgrupper.

Den lokala överenskommelsen ska vara ett levande dokument som regelbundet följs upp och revideras. Den lokala överenskommelsen ska utveckla och bidra till en gemensam behovsbild och gemensam målsättning för att nå uppsatta mål.

Denna lokala överenskommelse är uppdelad i olika områden i etableringsprocessen enligt förslag från metodstödet. Fakta som presenteras är baserade på lagar, förordningar, propositioner och styrande dokument. Fakta ska inte ses som fullständiga beskrivningar av regelverk.

Avgränsning för lokal överenskommelse

Denna lokala överenskommelse är inte avgränsad till att enbart avse nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Denna lokala överenskommelse omfattar i särskilda fall även asylsökande samt familjer med barn/ungdomar som är berättigade till förskola/skola.

När termen ”nyanländ” används i denna överenskommelse, används huvudsakligen Arbetsförmedlingens definition av begreppet. Den definitionen av nyanländ omfattar personer som ingår i målgruppen för etableringen och vars senast beviljade permanenta eller tillfälliga uppehållstillstånd var inom 36 månader.

Disposition för lokal överenskommelse

Denna lokala överenskommelse är indelad i sex kapitel med underrubriker. Varje underrubrik är indelat i ett stycke med fakta och ett stycke med arbetsrutin. Stycket arbetsrutin är menat att beskriva det lokala arbetet inom Eksjö kommun med etableringsprocessen för nyanlända. Alla underrubriker har inte ett stycke med arbetsrutin.

Olika parter i den lokala samverkan

Arbetsförmedlingen ska vara stödjande och pådrivande i förhållande till andra berörda parter i arbetet med nyanländas etablering. Det innebär att Arbetsförmedlingen ska vara sammankallande och ta initiativ till att en lokal överenskommelse upprättas. Arbetsförmedlingen ansvarar också för uppföljning och revidering av överenskommelsen tillsammans med övriga parter som ingår i den.

Kommunen bör säkerställa att relevanta verksamheter/förvaltningar ingår i arbetet med att ta fram en överenskommelse. Det gäller till exempel flyktingmottagningen, socialtjänsten inklusive ekonomiskt bistånd, SFI, vuxenutbildningen, samhällsorienteringen, skolan och barnomsorgen.

Försäkringskassan ska samordna rehabiliteringsinsatser och besluta om eventuella socialförsäkringsförmåner, betala ut etableringsersättning samt betala ut och besluta om tilläggsersättningar.

Landstingen/regionerna ska bland annat erbjuda hälsoundersökningar till vissa nyanlända.

Migrationsverket ska tillhandahålla anläggningsboende och organiserad sysselsättning för asylsökande samt bosätter kvotflyktingar och nyanlända som inte har rätt till etableringsplan. Från 1 januari 2017 kommer Migrationsverkets ansvar och arbete gällande bosättning att förändras. Denna ändring kommer hanteras i kommande revideringar av denna lokala överenskommelse.

Länsstyrelserna ska främja och stödja regional samverkan. I det ingår att ha en konsultativ roll i arbetet med lokala överenskommelser.

Länsstyrelserna ska säkerställa kopplingen till förekommande regionala program- och strategidokument som rör integration.

Regeringen har träffat en överenskommelse med idéburna organisationer och Sveriges Kommuner och Landsting. Överenskommelsen som är en ömsesidig avsiktsförklaring kan användas som vägledning i samverkan inom integrationsområdet med idéburna organisationer.¹

Etablering på lika villkor

I metodstödet för upprättande av lokal överenskommelse har myndigheterna och SKL sett ett behov av att särskilt fokusera på jämställdhet i syfte att utjämna de oönskade skillnader som finns mellan kvinnors och mäns deltagande i etableringens olika delar. Arbetsförmedlingen har i flera återsrapporter till regeringen kunnat konstatera att kvinnor i lägre utsträckning än män deltar i en arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och arbetspraktik. Kvinnor får också vänta längre tid på att påbörja insatser och arbetar i betydligt lägre utsträckning efter avslutad etableringstid.

Det är därför ett prioriterat område att säkerställa att både kvinnor och män får tillgång till och erbjuds kvalitativa etableringsinsatser.

Revidering av den lokala överenskommelsen

Ändringar av beskrivningar av fakta i den lokala överenskommelsen ska beslutas av för denna lokala överenskommelse berörda chefer. Målsättningen är att berörda chefer har avstämning och genomgång av överenskommelsen en gång per halvår. Revideringar av den lokala överenskommelsen kommer ske både utifrån förändrade regelverk som berör nyanländas etablering, samt förändrade lokala handläggarrutiner.

¹ Protokoll vid regeringssammanträde 2010-04-14 (U2009/2235/UF)

Kapitel 1: Etablering på lika villkor

1:1 Diskrimineringslagen

Fakta

Myndigheter och kommuner ska säkerställa att alla nyanlända personer som har rätt till en etableringsplan också ges möjlighet att delta i etableringen på lika villkor utifrån sina förutsättningar. Förbud mot diskriminering regleras i diskrimineringslagen. Lagen omfattar diskriminering på grund av: ²

- Etnicitet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Kön
- Sexuell läggning
- Funktionshinder
- Ålder
- Könsoverskridande identitet eller uttryck

De sju diskrimineringsgrunderna kan interagera och samverka med varandra utan inbördes ordning.

1:2 Jämställdhetspolitiska mål

Fakta

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Till det jämställdhetspolitiska målet finns fyra delmål: ³

- En jämn fördelning av makt och inflytande.
- Ekonomisk jämställdhet.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
- Våld i nära relationer ska upphöra

I Regeringens ursprungliga jämställdhetspolitiska mål är den fjärde punkten formulerad som ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Den målsättningen är något reviderad i denna överenskommelse.

1:3 Jämställdhetsintegrering

Fakta

Jämställdhetsintegrering är en politisk strategi för att uppnå ett jämställt samhälle. Strategin innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. ⁴

Då jämställdhet skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas måste ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet. I arbetet med jämställdhetsintegrering ska det systematiskt synliggöras och analyseras vilka konsekvenser förslag får för kvinnor respektive män utifrån deras individuella förutsättningar.

Jämställdhetsintegrering motverkar att jämställdhetsarbetet bedrivs i skymundan eller vid sidan av annan verksamhet. Jämställdhetsarbetet blir istället en del i det ordinarie arbetet.

² Diskrimineringslag (2008:567)

³ Diskrimineringslag (2008:567)

⁴ <http://www.regeringen.se/sb/d/13278> (hämtat 2015-02-05)

Kapitel 2: Mottagning

2:1 Under asyltiden

Fakta

Migrationsverket ska genomföra en kartläggning av de asylsökandes utbildnings- och yrkesbakgrund.⁵ Migrationsverket ska i lämplig omfattning erbjuda asylsökande sysselsättning, exempelvis i form av svenskundervisning och praktik. Asylsökande har rätt att arbeta under tiden de väntar på sitt beslut om de har fått undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd, AT-UND. Migrationsverket erbjuder de vuxna asylsökande som väntar på beslut om uppehållstillstånd en gruppinformation med information om asylsökandes rättigheter, skyldigheter samt information om det svenska samhället.⁶

Regionen ska erbjuda asylsökande som vistas inom regionens upptagningsområde en hälsoundersökning.

2:2 Etableringssamtal och upprättande av etableringsplan

2:2:1 Vid beslut om uppehållstillstånd

Fakta

När en nyanländ person beviljas uppehållstillstånd, meddelar Migrationsverket detta till Arbetsförmedlingen i de fall de omfattas av lagen om etableringsinsatser. I ärenden där det finns behov av vård- eller stödinsatser till följd av sjukdom, funktionsnedsättning och dylikt kan ett flerpартssamtal initieras av Migrationsverket.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen Eksjö har en utsedd kontaktperson som Migrationsverket meddelar i samtliga ärenden när en asylsökande fått beviljat uppehållstillstånd och är boende inom Eksjö kommun.

Arbetsförmedlingen Eksjö kan träffa den nyanlände både i egna lokaler i Eksjö, samt i Migrationsverkets lokaler i Mariannelund. Arbetsförmedlingen i Eksjö ska arbeta för att regelbundet finnas på plats i Mariannelund och erbjuda bosättningsamtal på orten.

Arbetsförmedlingen Eksjö kan träffa den nyanlände på särskilt boende inom Eksjö kommun, om den nyanlände på grund av funktionsnedsättning inte har möjlighet att besöka Arbetsförmedlingens lokaler.

2:2:2 Innehåll etableringssamtal

Fakta

Etableringssamtalen, som kan vara ett eller flera, ska omfatta kartläggning av personens familjesituation, hälsa, utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenhet samt planering för studier eller arbete. Under etableringssamtalen ska Arbetsförmedlingen informera om etableringsersättning och tilläggförmåner.

Arbetsförmedlingen ska vid etableringssamtalet beakta familjesituation och hälsa så att deltagande i etablering kan möjliggöras utifrån rådande förutsättningar.

Arbetsrutin

Nyanlända personer som signerat skriftliga samtycken för informationsutbyte till Arbetsförmedlingen, har lämnat godkännande till samverkan mellan myndigheter, kommun eller andra organisationer enligt samtycket. Om samtycke finns, behövs inte en extra avstämning med den nyanlände från

⁵ Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknads-etablering – egenansvar med professionellt stöd sid 55-56

⁶ 4 § Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Arbetsförmedlingen Eksjö till berörda parter i samtycket.

Eksjö kommun kommer inhämta egna samtycken för att möjliggöra informationsutbyte från Eksjö kommun till berörda parter.

Förutom Arbetsförmedlingen Eksjös ordinarie öppettider, finns möjlighet för nyanlända inom etableringen att besöka särskilda drop in-tillfällen på Arbetsförmedlingen. Vid drop in försöker Arbetsförmedlingen ha förbokade tolkar tillgängliga för att vid behov underlätta kommunikation.

2:2:3 Etableringssamtal för personer som bor på anläggningsboende

Fakta

För personer som bor på anläggningsboende ska Arbetsförmedlingen genomföra det första etableringssamtalet så snart som möjligt efter beviljat uppehållstillstånd. Detta samtal ska fokusera på behovet av bosättning. Om personen önskar hjälp med bosättning ska ett bosättningsärende upprättas. För att upprätta ett kvalitativt bosättningsunderlag behöver etableringssamtalet innehålla en kartläggning av familjesituation, hälsa, utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenhet samt planering för studier eller arbete. När en person som bor på anläggningsboende väl blir kommunmottagen ska beslut om etableringsplan fattas inom en månad.

Arbetsförmedlingens stöd till de som bor på anläggningsboende och väntar på en etableringsplan fokuserar på bosättning och information om hur man kan söka bostad på egen hand. Personer med uppehållstillstånd som bor kvar på anläggningsboende har rätt att få en etableringsplan inom ett år efter att de första gången folkbokförde sig.⁷ Personen har möjlighet att använda Arbetsförmedlingens digitala tjänster för att på egen hand söka arbete.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen Eksjös kontaktperson mot Migrationsverket är organisatör för Arbetsförmedlingen Eksjös arbete med bosättningsamtal för personer på anläggningsboende. Personer boende på anläggningsboende med pågående bosättningsärende hos Arbetsförmedlingen, har alla Arbetsförmedlingens kontaktperson mot Migrationsverket som ansvarig arbetsförmedlare.

Från den första mars 2016 har lagar och arbetsrutiner för anvisning av bosättning förändrats. Myndigheternas olika ansvar i bosättningen har också förändrats. I kommande revideringar av denna lokala överenskommelse, ska de lokala rutinerna för bosättningsarbetet närmare konkretiseras.

2:2:4 Etableringssamtal för direktinresta anhöriga, kvotflyktingar och personer i eget boende

Fakta

För nyanlända personer som är inskrivna i Migrationsverket mottagningssystem och som bor i eget boende samt för personer som har blivit kommunmottagna ska Arbetsförmedlingen genomföra etableringssamtal så snart som det är möjligt. Arbetsförmedlingen ska upprätta en etableringsplan inom två månader från det första etableringssamtalet för de som har uppehållstillstånd vid inresan till Sverige. För de som har beviljats uppehållstillstånd efter inresan till Sverige ska Arbetsförmedlingen upprätta en etableringsplan senast två månader efter beslut om uppehållstillstånd.⁸

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen Eksjö samt HIA, Eksjö kommun, har en regelbunden mötestid varje vecka för avstämning gällande sökande inom etableringen samt vid behov andra nyanlända personer. Detta är det huvudsakliga forumet för informationsutbyte och sökandeärenden.

⁷ Förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

⁸ Förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingen och HIA, Eksjö kommun, ska aktivt hålla varandra uppdaterade om nya nyanlända personer till Eksjö kommun. Syftet är att minska onödig väntetid för den enskilde individen.

2:3 Uppehållstillståndskort

Fakta

Migrationsverket utfärdar uppehållstillståndskort (UT-kort) som krävs för att kunna folkbokföra sig hos Skatteverket. De som får uppehållstillstånd innan ankomst till landet får UT-kort inför inresan.⁹ Vissa kvotflyktingar saknar UT-kort vid ankomst till Sverige och behöver därför omgående ansöka om detta vid någon av Migrationsverkets tillståndsenheter för att kunna folkbokföra sig och få ett personnummer.

Ersättning för kostnader som uppstår för kommunerna i samband med resa för kvotflyktingar till Migrationsverkets tillståndsenhet kan återsökas hos Migrationsverket.

2:4 Folkbokföring, id-kort och bankkonto

Fakta

Migrationsverket ska informera om folkbokföring och personnummer i samband med att personen blir underrättad om sitt uppehållstillstånd.

Arbetsförmedlingen ska lämna samma information vid etableringssamtalet.

Kommunen informerar kvotflyktingar om folkbokföring och personnummer vid ankomst till kommunen.

Personen har ett eget ansvar att så fort som möjligt besöka Skatteverkets servicekontor för att anmäla invandring och uppvisa pass och bevis om uppehållstillstånd, till exempel UT-kort, som grund för folkbokföring.¹⁰

För att få tillgång till de ersättningar och bidrag som personer med etableringsplan kan ha rätt till krävs oftast att personen har ett bankkonto. För att kunna öppna ett bankkonto krävs en giltig legitimation.

Arbetsrutin

Både Eksjö kommun och Arbetsförmedlingen ska informera och säkerställa att nyanlända personer inom etableringen har folkbokfört sig, ordnat med id-kort och ansökt om bankkonto.

För nyanlända personer som behöver praktisk hjälp med detta, hänvisar Arbetsförmedlingen Eksjö i första hand till Servicekontoret i Nässjö. I kommande revideringar av denna lokala överenskommelse, är ambitionen att mer utförligt beskriva Arbetsförmedlingens samarbete med Försäkringskassan gällande registrering hos Försäkringskassan samt praktisk hjälp med olika ärenden.

2:5 Bosättning och andra bostadsfrågor

Fakta

Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna har tillsammans med kommunerna ett gemensamt ansvar för bosättningen av nyanlända. Under 2016 ansvarar Arbetsförmedlingen och Migrationsverket, liksom tidigare, gemensamt för anvisningar av nyanlända. Från den 1 januari 2017 tar Migrationsverket över hela ansvaret för att anvisa nyanlända till en kommun.

Bosättningsuppdraget övergår då helt från Arbetsförmedlingen till Migrationsverket.

Enligt de bestämmelser som gäller för 2016 ska Arbetsförmedlingen vid behov anvisa de personer som

⁹ 22 kap. 4 § Utlänningsförordningen (2006:97) samt Migrationsverkets Föreskrifter (MIGRFS 06/2011) om uppehållstillstånds kort.

¹⁰ Folkbokföringslagen (1991:481)

har rätt till en etableringsplan plats för bosättning i en kommun. Anvisningar ska ske inom ramen för kommunens kommunal. Ansvaret omfattar alla personer i ett hushåll. Nyanlända som bor på något av Migrationsverkets anläggningsboenden är prioriterade för anvisning. Erbjudandet om anvisning för bosättning gäller endast en gång.

Migrationsverket ansvarar för bosättning av kvotflyktingar och de personer som inte har rätt till en etableringsplan. Migrationsverket ansvarar även för bosättning av 18–19-åringar som går på gymnasiet och som bor på ett anläggningsboende. Anvisningar sker inom ramen för kommunens kommunal. ¹¹

Kommuner med tillgängliga bostäder kan anmäla dessa till Migrationsverket. En anmälan om tillgänglig bostad innebär att kommunen ska vara beredd att ta emot en person eller en familj på anvisning från och med det datum då bostaden finns tillgänglig.

Kommunen ska planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla i kommunen ska kunna leva i goda bostäder samt i övrigt främja åtgärder så att bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Länsstyrelsen ska lämna kommunen råd, information och underlag för deras planering av bostadsförsörjningen. ¹²

Arbetsrutin

Eksjö kommun anmäler lediga lägenheter till Migrationsverket via e-post till: gb-anmälan-tillgängliga-bostäder-nyanlända@migrationsverket.se.

2:6 Praktisk hjälp vid bosättning

Fakta

Kommunerna ansvarar för att, vid behov, se till att nyanlända personer erbjuds praktisk hjälp i samband med bosättning i en kommun. Det är viktigt att personerna kommer på plats i boendet och etablerar sig på sin nya ort så fort som möjligt för att möjliggöra deltagande i aktiviteter. Behovet av praktisk hjälp kan variera, bland annat beroende på om man är vidarebosatt (kvotflykting), inflyttad från anläggningsboende (ABO) eller har ordnat eget boende (EBO).

Arbetsrutin

Inför bosättningsanvisning, kontaktar Eksjö kommun Migrationsverket för att stämma av ankomstdatum samt transportsätt till kommunen. Migrationsverket informerar i sin tur personen som ska bosättas. Eksjö kommun undersöker även vilket möblemang och utrustning familjen/personen har med sig. Vid behov hjälper kommunen med kontakt till Retro-butiken för att låna ihop möbler och eventuell transport.

Följande punkter hjälper Eksjö kommun nyanlända sökande som anvisats en bosättning med:

- Välkomnande till Eksjö kommun. Information om kommunen genom att exempelvis lämna karta över kommunen.
- Visa bostaden, skriva kontrakt, överlämna nyckel, visa tvättstuga med regler.
- Kontrollera folkbokföring i kommunen.
- Kontrollera id-kort och bankkonto. Om det inte finns, informera om tillvägagångssätt.
- Hjälpa till med registrering hos Försäkringskassan. (Föräldrapenning, bostadsbidrag, etableringstillägg, bostadsersättning, underhållsstöd, barnpension, efterlevandestöd).
- Ansökan till skola och förskola. Hjälpa med tid till utbildningshandläggare på Barn- och ungdomssektionen Eksjö kommun.

¹¹ Förordning (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

¹² 1 § Lagen (2010:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

- Om det finns behov av att få kontakt med aktuell enhet/mottagning inom Höglandssjukhuset eller primärvården gällande barn, skickar kommunen in anmälan ”Hälsundersökning nyanlända barn”.
- Tid med Arbetsförmedlingen Eksjö. Se till att de har en tid bokad med Arbetsförmedlingen så fort som möjligt.
- Tid gällande försörjningsstöd. Se till att de har en tid bokad så fort som möjligt om behov finns.
- Ansökan om hemutrustningslån.
- Undersöka om kontakt behöver tas med sjukvården.

Nyanlända personer som på egen hand flyttar till boende inom Eksjö kommun, är i huvudsak hänvisade att på egen hand lösa praktiska frågor gällande sin bostad och bosättning.

Arbetsförmedlingen Eksjö hänvisar i första hand, vid frågor från sökande som rör deras egna boende, till personens hyresvärd.

2:7 Hemutrustningslån

Fakta

Vissa nyanlända personer kan ansöka om hemutrustningslån från CSN för att utrusta sin bostad. För att göra en ansökan ska den sökande vara 18 år och söka lån med hjälp av en behörig lånekontaktperson. Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och kommunen kan samtliga bistå med hjälp vid ansökan om hemutrustningslån.¹³

Arbetsrutin

Både Arbetsförmedlingen Eksjö och Eksjö kommun ska vid inledande samtal informera nyanlända personer om möjligheten till att ansöka om hemutrustningslån. Om bägge parter informerar om lånet minskar risken att sökande inte erbjuds hemutrustningslånet och arbetet blir mindre sårbart.

2:8 Hälsundersökningar

Fakta

Region Jönköpings län ska erbjuda asylsökande en hälsundersökning om en sådan inte har genomförts innan beslut om uppehållstillstånd. Hälsundersökningen är frivillig.¹⁴ Migrationsverket informerar asylsökande om möjligheten till hälsundersökning.

Syftet med hälsundersökningen är inte att utreda personens prestations- eller arbetsförmåga inför prövningen om inträde i Arbetsförmedlingens etableringsprogram.

¹³ Förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

¹⁴ 7 § Lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. samt Socialstyrelsens Föreskrifter (SOSFS 2011:11) och allmänna råd om hälsundersökning av asylsökande m.fl.

Kapitel 3: Etableringsaktiviteter

Fakta

Etableringsplanen ¹⁵ upprättas när personen blivit kommunmottagen, bosatt sig på egen hand i en kommun eller inom tolv månader från folkbokföringsdatum för de som fortfarande bor på anläggningsboende. Etableringsplanen ska omfatta maximalt 24 månader och minst innehålla SFI, samhällsorientering och aktiviteter för att underlätta och påskynda etablering i arbetslivet. Planen ska i normalfallet omfatta heltidsaktiviteter motsvarande 40 timmar per vecka.

Vid utformning av etableringsplanen ska hänsyn tas till familjesituation och hälsa. Det ska framgå av planen vem som ansvarar för respektive aktivitet. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med personen följa upp och utvärdera insatserna i etableringsplanen.

3:1 Aktiviteter för att underlätta och påskynda etablering i arbetslivet

Fakta

Utöver SFI och samhällsorientering ska en etableringsplan bestå av aktiviteter som kan underlätta och påskynda personens etablering. ¹⁶

Arbetsförberedande insatser kan dels vara insatser som Arbetsförmedlingen erbjuder via arbetsmarknadspolitiska program, ¹⁷ dels insatser som ingår i Arbetsförmedlingens tjänster. ¹⁸

Insatserna kan också vara sådana som erbjuds av kommun, landsting och idéburna organisationer såsom kommunal vuxenutbildning, hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter, friskvårdsaktiviteter, sociala aktiviteter och föreningsaktiviteter. Arbetsförberedande insatser kan även vara medicinsk rehabilitering via hälso- och sjukvården eller social rehabilitering via kommunen.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen Eksjö ansvarar för att anmäla nyanlända personer inom etableringen till SFI på EksjöVux.

Nyanlända personer som bedöms stå nära arbetsmarknaden, bör inleda sin etableringsplan med utbildningen Meritportföljen i Nässjö. Meritportföljen används med fördel som första aktivitet i etableringsplanen, innan påbörjad SFI.

Arbetsförmedlingen har avtal med Folkhögskolan i Mariannelund om ett särskilt Folkhögskoleprogram inom etableringen för nyanlända personer som inom sin etableringsplan kan studera ordinarie kurser på grundskole- eller gymnasienivå på en folkhögskola med bibehållen etableringsersättning.

Målgruppen för Folkhögskoleprogrammet är nyanlända personer med låg utbildningsbakgrund. Programmet är sex månader på heltid, och bör användas innan ordinarie SFI erbjuds.

Arbetsförmedlingen kan erbjuda utbildningen ”Grundläggande Moduler” via Iris Competens i Eksjö. Den utbildningen riktar sig främst till nyanlända sökande med låg utbildningsbakgrund som är i behov av utökat stöd i sin etableringsplan.

¹⁵ Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare samt Förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹⁶ 7 § Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹⁷ Förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program samt Förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

¹⁸ Söka arbete, förbättra ditt arbetsökande, vägledning till arbete, utbildning till arbete, klargöra dina arbetsförutsättningar, anpassa din arbetssituation samt arbetsförberedande insatser.

Arbetsförmedlingen Eksjö uppmuntrar nyanlända inom etableringen att studera fristående gymnasiekurser på EksjöVux, särskilt om personen har en målsättning att i framtiden studera på högskola i Sverige. Samtliga grundskole- eller gymnasiekurser på Komvux kan studeras med bibehållen etableringsersättning.

Arbetsförmedlingen ska aktivt erbjuda arbetssökande möjlighet till arbetsmarknadsutbildningar. En uppdaterad lista över aktuella arbetsmarknadsutbildningar finns på Arbetsförmedlingens hemsida.

Arbetsförmedlingen ska genomföra en uppdaterad kompetenskartläggning över nyanlända arbetssökande med eftergymnasiala kompetenser. Eksjö kommun ska särskilt hjälpa Arbetsförmedlingen att finna arbetsplatser och åtgärder för denna målgrupp för att minska tiden i arbetslöshet.

För att förbättra servicen till nyanlända inom etableringen, är etableringslaget på Arbetsförmedlingen Eksjö indelat i specialiseringar. Dessa specialiseringar är idag:

- Högskoleutbildade/eftergymnasial kompetens.
- Ungdomar 18-25 år.
- Arbetslivsinriktad rehabilitering och analfabeter med särskilda behov.
- Matcha/arbetsnära.

Utöver dessa fyra arbetsförmedlare, arbetar en kundresurs specifikt med arbetsgivarkontakter och matchning av nyanlända.

Arbetsförmedlingen och Eksjö kommun ska finna samarbete för provningsplatser inom vård för nyanlända arbetssökande med intresse mot dessa branscher. Detta för att sökande i ett tidigt skede ska få kännedom om vad arbetet inom dessa yrken kräver i Sverige.

Arbetsförmedlingen ska med skolorganisationen i Eksjö kommun, finna samarbete gällande lärarkompetenser bland nyanlända. Målsättningen är att Arbetsförmedlingen bättre ska kunna hjälpa kommunen med kompetenser mot modersmållärare samt andra tjänster inom skolan. Eksjö kommun ska hjälpa Arbetsförmedlingen med provnings- och praktikplatser för nyanlända sökande med intresse att arbeta inom skolan.

Arbetsförmedlingen ska utveckla sitt arbete med att involvera ideella föreningar och idrottsrörelsen i arbetet med nyanlända.

Arbetsförmedlingen har från första maj 2016 möjlighet att använda tjänsten Stöd och Matchning för deltagare inom etableringen. Arbetsförmedlingen Eksjö och Eksjö kommun delar uppfattningen att denna tjänst främst bör rikta sig till deltagare som är i behov att upprätta ansökningshandlingar som kan användas att söka utannonserade tjänster.

Arbetsförmedlingen Eksjö och Eksjö kommun bör samråda om vilka arbetssökande som får ta del av tjänsten Stöd och matchning, för att i så stor grad som möjligt kunna rikta tjänsten till de arbetssökande som bedöms vara i störst behov av stödet.

3:2 Rehabilitering

Fakta

Personer med en etableringsplan har vid behov rätt till såväl medicinsk, social som arbetslivsinriktad rehabilitering. Syftet är att öka prestations- eller arbetsförmågan.¹⁹

Försäkringskassan har samordningsansvar för de insatser som behövs för rehabilitering av de personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.²⁰

¹⁹ Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknadsutbildning – egenansvar med professionellt stöd sid. 65.

²⁰ 30 kap 8-11 §§ Socialförsäkringsbalken (2010:110).

Kommunen ansvarar för insatser av social karaktär. ²¹

Arbetsförmedlingen ansvarar för arbetslivsinriktad rehabilitering i form av vägledande, utredande, rehabiliterande eller arbetsförberedande insatser. ²²

Landstinget ska erbjuda medicinsk rehabilitering, habilitering och hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. ²³

Arbetsrutin

Inom etableringslaget i Eksjö har Arbetsförmedlingen en arbetsförmedlare vars tjänst är särskilt inriktad mot nyanlända sökande med bedömt behov av hälsofrämjande, klaggörande och rehabiliterande insatser.

Arbetsförmedlingen Eksjö ska vid behov tydligt informera arbetssökande att sammanhängande sjukskrivning över 30 dagar kan räknas som överhoppningsbar tid inom etableringsplanen.

Arbetsförmedlingen Eksjö ska tillsammans med specialistfunktionerna inom Arbetsförmedlingen (arbetspsykolog, socialkonsulent, arbetsterapeut) utveckla arbetet med nyanlända funktionsnedsatta för att snabbare kunna erbjuda vägledning och åtgärdande insatser

Arbetsförmedlingen Eksjö har för avsikt att tillsammans Eksjö kommun, Migrationsverket och Region Jönköping utveckla samarbetet kring insatser för nyanlända med funktionsnedsättning.

HIA, Eksjö kommun erbjuder per halvår fem provningsplatser för etableringsdeltagare, i huvudsak kvinnor. Arbetsförmedlingen ska använda dessa platser. För dessa provningsplatser använder Arbetsförmedlingen arbetsmarknadsåtgärden "Arbets träning med handledare", som ersätter anordnare med 150 kr/dag som sökande närvarar vid aktiviteten.

Arbetsförmedlingen Eksjö ska fortsätta nyligen startat samarbete med Samhall och Arbetslivsresurs för att ge nyanlända personer ökade möjligheter att ta del av deras tjänster inom ramen för etableringen.

Arbetsförmedlingen Eksjö ska tillsammans med Region Jönköpings län utveckla samarbetet och informationsutbytet för arbetssökande som har svårigheter att delta vid aktiviteter i sin etableringsplan. Upprättandet av en informationsblankett som arbetssökande bifogar till sin läkare från Arbetsförmedlingen med kompletterande information om sina aktiviteter, är ett planerat sätt att utveckla informationsutbytet.

Det är även önskvärt att Arbetsförmedlingen och Region Jönköpings län utökar antalet gemensamma trepartssamtal tillsammans med arbetssökande, för dom arbetssökande som är i behov av insatser från vården parallellt med aktiviteter i sin etableringsplan.

²¹ (SOL) 2:a kap §1.

²² Förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, Förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder samt Förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

²³ Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Kapitel 4: Försörjning

4:1 Bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA)

Fakta

Dagersättning enligt LMA betalas ut till de personer som är inskrivna vid någon av Migrationsverkets mottagningsenheter. Det gäller både de som bor på anläggningsboende (ABO) och de som bor i eget boende (EBO) och som saknar egna medel. De som är inskrivna vid anläggningsboende har rätt till bistånd efter det att de har beviljats uppehållstillstånd om de inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. Personer som bor i eget boende har rätt till bistånd under en månad från den dag de har beviljats uppehållstillstånd.²⁴

Särskild dagarsättning lämnas normalt under högst 30 dagar till personer som deltar i aktivitet enligt en etableringsplan när de vistas på en mottagningsenhet hos Migrationsverket och rätten till bistånd enligt LMA har upphört.²⁵

De personer som fortfarande är inskrivna vid en mottagningsenhet när rätten till etableringsersättning upphör har återigen rätt till bistånd enligt LMA om de saknar egna medel.

4:2 Etableringsersättning, tilläggförmåner och ersättning för resor

4:2:1 Etableringsersättning

Fakta

Etableringsersättningen är individuell och påverkas inte av inkomster som övriga i hushållet har. Den betalas ut i efterskott. Etableringsersättningen ska täcka skäliga levnadsomkostnader.²⁶ Arbetsförmedlingen beslutar om ersättningen och Försäkringskassan ansvarar för utbetalningen.

Etableringsersättning lämnas för deltagande i etableringsplan som motsvarar heltid, 75, 50 eller 25 procent. Ersättningen kan sänkas om personen inte deltar i insatser enligt etableringsplanen. Vid sammanhängande sjukdom kan ersättningen betalas ut maximalt under 30 dagar.²⁷ Etableringsplanen kan upphöra helt och därmed förlorar personen rätten till ersättning om denne tackar nej till ett arbete. Arbetsförmedlingen ska meddela Migrationsverket när beslut fattas om etableringsersättning för de som är inskrivna vid en mottagningsenhet.

Arbetsrutin

Om Arbetsförmedlingen ämnar göra avslag eller nedsättning på sökandes rätt till etableringsplan, ska detta beslut föregås av dialog med ansvariga parter inom HIA, Eksjö kommun. Treparsamtal med arbetsökande, Arbetsförmedlingen och HIA, Eksjö kommun ska i dom allra flesta fall föregå nedsättning- eller avslagsbeslut.

4:2:2 Tilläggförmåner

Fakta

En person som har rätt till etableringsersättning kan också ha rätt till tilläggförmånerna etableringstillägg eller bostadsersättning. Tilläggförmånerna utbetalas i relation till etableringsplanens omfattning och de sätts ned om personen inte deltar i insatser enligt etableringsplanen.

²⁴ § Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. 16

²⁵ Förordningen (2010:1345) om särskild dagarsättning till vissa nyanlända invandrare som vistas vid mottagningsenhet samt Migrationsverkets Föreskrifter (MIGRFS 07/2012) om särskild dagarsättning till vissa nyanlända invandrare som vistas vid mottagningsenhet.

²⁶ Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd sid 103.

²⁷ Förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

Försäkringskassan beslutar om och betalar ut tilläggsförmånerna. Under etableringssamtalet ska Arbetsförmedlingen informera personen om etableringsersättningen och tilläggsförmånerna samt vid behov bistå personen att ansöka om dessa.²⁸

4:2:3 Ersättning för resor

Fakta

I vissa fall kan personer ha rätt till ersättning för resor för att kunna delta i etableringsaktiviteter. Arbetsförmedlingen lämnar ersättning för resa till etableringssamtal,²⁹ svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och Arbetsförmedlingens programaktiviteter.³⁰ Det arbetssökande kan få betala är en egenavgift beroende på vilken typ av resa personen är beviljad.

Personer med uppehållstillstånd som bor kvar på anläggningsboende och studerar SFI ansvarar själva för resor till utbildningen. Om dessa resor innebär en kostnad finns det möjlighet att ansöka och efter individuell prövning få särskilt bidrag enligt LMA.³¹

Migrationsverket ska vid behov betala ut ersättning till asylsökande för deras kostnader för resor till sådan folkbildande verksamhet som avses i förordning (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.

Arbetsrutin

Om en etableringsplan börjar med aktiviteter som innebär resa till annan ort för den arbetssökande, står Arbetsförmedlingen för ett inledande månadskort utan egenavgift för den arbetssökande.

4:3 Månadsredovisning och frånvarorapportering

Fakta

De personer som har etableringsersättning ska varje månad lämna in en redovisning till Arbetsförmedlingen för att få sin ersättning och tilläggsförmåner utbetalda.³² Redovisningen är en frånvarorapportering där deltagaren och anordnarna avrapporterar eventuell frånvaro under månaden som gått.

Den som är anordnare av aktiviteter är skyldig att lämna uppgifter om frånvaro till Arbetsförmedlingen.³³ Arbetsförmedlingen ska informera anordnare om detta krav.

Arbetsrutin

Samtliga parter inom denna lokala överenskommelse är medvetna om att den arbetssökande som uppbär etableringsersättning, är skyldig att själv meddela till Arbetsförmedlingen frånvaro från aktivitet senast samma dag för att kunna få frånvaron som beviljad ledighet.

4:4 Ekonomiskt bistånd

Fakta

Nyanlända personer har samma rätt som övriga invånare att söka ekonomiskt bistånd från kommunen. Rätten till att söka bistånd utgår ifrån vistelsebegreppet i socialtjänstlagen och bedöms individuellt.³⁴

Personen kan initialt ha ett behov av ekonomiskt bistånd från den tidpunkt då rätten till ersättning enligt LMA upphör fram till den första utbetalningen av full etableringsersättning och eventuella

²⁸ Förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

²⁹ Arbetsförmedlingens interna instruktion (Arbetsförmedlingen II 8/2011).

³⁰ Förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

³¹ Individuell prövning av rätt till särskilt bidrag enligt 18 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

³² Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS 2010:3) om etableringsersättning.

³³ 16 § Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare samt 3 kap 10 § Förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

³⁴ 42 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453).

tilläggsförmåner ("glappet"). Kommunerna ersätts med schablonbelopp från Migrationsverket för utbetalning av ekonomiskt bistånd i det så kallade glappet.

4:5 Socialförsäkringsförmåner

Fakta

Försäkringskassan hanterar socialförsäkringsförmåner³⁵ såsom barnbidrag, bostadsbidrag, föräldrapenning, underhållsstöd, vårdbidrag, handikappersättning, assistansersättning, äldreförsörjningsstöd, sjukpenning, samordning av rehabiliteringsåtgärder, aktivitetsersättning, sjukersättning och tandvårdsstöd.

Bedömningen om en person omfattas av socialförsäkringen sker genom en prövning av försäkringstillhörighet hos Försäkringskassan. Prövningen görs i samband med ansökan om en förmån.

Bosättningsbaserade förmåner ska inte lämnas för tid då bistånd enligt lag (1994: 137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär (se socialförsäkringsbalkens 5 kap 12 §), ex. så är barnbidrag, föräldrapenning på grundnivå/lägstnivå samt sjuk-och aktivitetsersättning av motsvarande karaktär som dag ersättning.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen och Eksjö kommun har som ambition att i kommande revideringar av denna lokala överenskommelse, förtydliga och fördjupa samarbetet med Försäkringskassan kring socialförsäkringsförmåner.

³⁵ Socialförsäkringsbalken (2010:110).

Kapitel 5: Utbildning

5:1 Förskola, fritidshem och skola

Fakta

Kommunerna ska erbjuda förskola till barn från ett års ålder när föräldrar arbetar eller studerar eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.³⁶ Nyanlända barn har rätt till plats på förskola på samma villkor som övriga barn.³⁷ De som deltar i etableringsinsatser är likställda med arbetande och studerande.³⁸

När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader.³⁹ Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt för grundskola.⁴⁰ Det är den kommun där eleven är folkbokförd som ansvarar för att eleven fullgör sin skolplikt.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen påbörjar inte en nyanländs etableringsersättning om personen inte kan påbörja aktiviteter i etableringsplanen på grund av att det inte finns ledig plats på förskola.

Arbetsförmedlingen hänvisar i första hand den arbets sökande att ta ut föräldradagar via Försäkringskassan om det möjligt. I andra hand hänvisar Arbetsförmedlingen personen till Eksjö kommuns försörjningsstöd för stöd i väntan på förskoleplats.

Barn- och ungdomssektorn inom Eksjö kommun har en anställd utbildningshandläggare som träffar alla nyinflyttade barn/ungdomar för att ta emot ansökan/anmälan till förskola/fritidshem/skola. När denna överenskommelse skrivs omfattar verksamheten i huvudsak barn/ungdomar i förskole-/grundskoleåldern. Målet är att utbildningshandläggaren, eller motsvarande, även ska träffa gymnasieelever. Skolverket har utarbetat tre kartläggningar av nyanländas bakgrund och tidigare skolgång. Del 1-2 är obligatoriska att genomföra i grundskolan. Del 3 är frivillig. Samtliga delar är frivilliga i gymnasieskolan. Utbildningshandläggaren genomför kartläggning 1. Del 2-3 genomförs av pedagoger med bedömningsvana. Kartläggningarna är underlag för rektor inför beslut om årskursplacering och för pedagoger för upplägg av undervisningen.

Samtliga ansökningar om förskola/pedagogisk omsorg förtecknas i en kö utifrån ansökningsdatum. Kommunen har skyldighet att inom fyra månader erbjuda en plats. För att klara lagkravet sker en kraftig utökning av antalet förskoleplatser. En ansökan om plats inom fritidshemsverksamheten beviljas som regel inom en vecka.

5:2 Gymnasiet

Arbetsrutin

Kontaktvägen för Arbetsförmedlingen för samtal om nyanlända personer inom etableringen som kan erbjudas gymnasiestudier är via HIA, inte Barn- och ungdomssektorn.

Inom Eksjö kommun kommer samtliga nyanlända 18-19-åringar, som inte har gymnasieexamen eller motsvarande, att erbjudas studier på gymnasiet.

Kontaktvägen för Arbetsförmedlingen för samtal om nyanlända personer inom etableringen som kan erbjudas gymnasiestudier är via HIA.

³⁶ 8 kap 5 § Skollagen (2010:800).

³⁷ 2 kap 2 § Kommunallagen (1991:900).

³⁸ Sfi-studerande faller under huvudregeln i 8 kap. 5 § skollagen. Se även Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet sid 348.

³⁹ 8 kap 14§ Skollagen (2010:800).

⁴⁰ 7 kap 2 § Skollagen (2010:800).

5:3 Utbildning i svenska för invandrare (SFI)

Fakta

SFI-utbildning ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter att en persons rätt till SFI har inträtt.⁴¹ Nyanlända personer som är folkbokförda i Sverige har rätt till SFI.⁴² Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader efter folkbokföringsdatum.⁴³

Varje kommun ska aktivt verka för att de som omfattas av lagen om etableringsinsatser kan påbörja SFI inom en månad från det att de har anmält sig till utbildningen hos kommunen.⁴⁴ Varje kommun ska aktivt verka för att nå de som har rätt till SFI och motivera dem att delta i utbildningen.⁴⁵

SFI ska kunna kombineras med förvärvsarbete, arbetslivsorientering, validerande insatser, praktik eller annan utbildning.⁴⁶ SFI-utbildning ska bedrivas kontinuerligt under hela året.⁴⁷ För varje studerande ska det finnas en individuell studieplan.⁴⁸

Migrationsverket kan med ett schablonbelopp ersätta kommuner för utbildning i svenska för invandrare (SFI) till de som fått uppehållstillstånd och bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden.⁴⁹

Arbetsrutin

Elever på EksjöVux som läser SFI inom sin etableringsplan och som bedöms att inte göra språklig utvecklig vid undervisningen, ska lyftas gemensamt vid regelbundna träffar mellan Arbetsförmedlingen, EksjöVux och Eksjö kommun. Dessa ”HEFA-träffar” sker med ungefär 4-6 veckors mellanrum och är det huvudsakliga forumet för samarbete mellan parterna. Arbetsförmedlingen och Eksjö kommun ska göra gemensam bedömning om sökandes studier innan beslut om avslutade SFI-studier.

5:4 Samhällsorientering

Fakta

Kommunen ska erbjuda samhällsorientering till de som omfattas av lagen om etableringsinsatser samt vissa andra nyanlända.⁵⁰ Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter att etableringsplanen upprättats. Samhällsorientering ska omfatta minst 60 timmar och normalt vara avslutad inom ett år från det att etableringsplanen upprättats.⁵¹

Arbetsrutin

Samhällsorienteringen bedrivs i Eksjö kommun via Studieförbundet Vuxenskolan i samarbete med EksjöVux.

Arbetsökande som Arbetsförmedlingen bedömer har en prestationsförmåga under 25 % och därmed inte kan påbörja sin etableringsplan, kommer bli erbjudna samhällsorientering. Den samhällsorienteringen är frivillig. Alla nyanlända som folkbokförs i Eksjö kommun får erbjudande om samhällsorientering.

⁴¹ 7 § Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

⁴² 22 kap 13 § Skollagen (2010:800) anger att individen måste vara bosatt i landet och med det avses enligt 29 kap 2 § att individen är folkbokförd

⁴³ 22 kap 11 § Skollagen (2010:800).

⁴⁴ 22 kap 12 § Skollagen (2010:800).

⁴⁵ 22 kap 12 § Skollagen (2010:800).

⁴⁶ Ibid, § 7

⁴⁷ 2 kap 25 § Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

⁴⁸ 22 kap 10 § Skollagen (2010:800).

⁴⁹ Förordning (2014:946).

⁵⁰ Lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

⁵¹ Förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Kapitel 6. Övrigt

6:1 Nyanlända 18–19-åringar utan föräldrar i Sverige

Fakta

Rätten till etableringsplan gäller de personer som har fyllt 20 år men inte 65 år. Syftet med den nedre åldersgränsen är att ungdomar ska ges möjlighet att tillgodogöra sig en för framtiden viktig basutbildning inom gymnasieskolan.⁵²

Det finns dock ett undantag för ungdomar som saknar föräldrar i landet och som har fyllt 18, men inte 20 år, innan datum för uppehållstillstånd. Dessa ungdomar har rätt att få en etableringsplan förutsatt att de inte studerar på gymnasiet.⁵³ Om ungdomen däremot väljer att studera på gymnasiet har hen inte rätt till en etableringsplan och därmed inte heller till etableringsersättning.

Kommuner kan söka ersättning hos Migrationsverket för försörjningsstöd som betalas ut till unga som har fyllt 18 men inte 21 år och som saknar föräldrar i landet samt går i gymnasieskola. En förutsättning är att försörjningsstödet har betalats ut enligt 4 kap 1 § i socialtjänstlagen⁵⁴ samt att uppehållstillstånd har beviljats efter att man har fyllt 18 men inte 20 år.

Arbetsrutin

Arbetsförmedlingen Eksjö delar den rekommendation som Arbetsförmedlingen gjort på nationellt plan, om att 18-19-åringar som har möjlighet att studera på gymnasieskola bör göra det.

Om 18–19-åringar meddelar Arbetsförmedlingen eller Eksjö kommun att de inte vill studera på gymnasiet utan påbörja aktiviteter inom etableringsplanen och läsa svenska på EksjöVux, ska ansvarig arbetsförmedlare och representant från kommunen i trepartssamtal samtala med den sökande om detta.

Inom ramen för den lokala överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen och Eksjö kommun gällande arbetslösa ungdomar kommer Eksjö kommun att anordna traineejobb och utbildningskontrakt.

Arbetsförmedlingen Eksjö ska utveckla samarbetet med Eksjö kommun för att kunna erbjuda arbetsmarknadsåtgärder för ensamkommande flyktingbarn som blir myndiga. Ensamkommande flyktingbarn kan bo kvar på HVB-hem tills de är 21 år gamla. En individ inom målgruppen som bedöms riskera långvarig arbetslöshet, kan vara i stort behov av stödjande åtgärder och insatser för att bryta arbetslösheten.

6:2 Föräldralediga

Fakta

Etableringsersättning får inte betalas ut för samma tid som personen uppstår föräldrapenning.⁵⁵ Föräldraledighet på deltid kan kombineras med andra aktiviteter i en etableringsplan.⁵⁶ Arbetsförmedlingen ska informera personen om att etableringsersättningen alltid kommer att minska i de fall personen haft föräldrapenning på grund- eller lägstnivå för del av samma dag som personen haft aktiviteter i sin etableringsplan.

Föräldraledighet på heltid som överstiger en tid av 30 dagar är överhoppningsbar tid i etableringsplanen, maximalt 12 månader. Föräldraledighet på deltid (25 procent av heltid), är överhoppningsbar tid i etableringsplanen, maximalt 8 månader.

⁵² Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknads-etablering – egenansvar med professionellt stöd sid 45.

⁵³ 2 § Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

⁵⁴ 20 § Förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

⁵⁵ 2 kap 4 § Förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

⁵⁶ 5 § Förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

6:3 Socialt stöd

Fakta

Med socialt stöd avses exempelvis vissa frågor som rör försörjning, barnomsorg, bosättning, vård och hjälp med att förstå innebörden av olika besked som målgruppen har mottagit från myndigheter och kommuner.

Arbetsrutin

För en nyanlända barnfamilj är det av stor vikt att barnens situation och möjlighet till integration fungerar bra. Barn- och ungdomssektorn strävar därför efter att integrera barn/ungdomar i den ordinarie verksamheten inom förskola/skola i så stor utsträckning som möjligt.

Tackar vårdnadshavaren nej till erbjuden plats inom förskola/pedagogisk omsorg står barnet kvar i kön till önskad förskola utifrån tidigare ansökningsdatum. En person eller familj som tackar nej till erbjuden förskola i Eksjö kommun bedöms ofta av Arbetsförmedlingen att inte stå till arbetsmarknadens förfogande.

Arbetsförmedlingen och Eksjö kommun ska bättre ta del av erfarenheter och kunskap från de föreningar med nyanlända, ofta uppdelade på hemspråk, som etablerats i Eksjö kommun.

Ett strukturerat samarbete med civilsamhället bedrivs i Eksjö kommun, via HIA.

6:4 Insatser efter slutförd etableringsperiod

Fakta

Rätten till etableringsplan upphör normalt efter 24 månader. Efter etableringsperioden har personen rätt att vara inskriven som arbetsökande på Arbetsförmedlingen och ta del av generella insatser.

De personer som lämnar etableringen och ännu inte har etablerats på arbetsmarknaden kommer, förutsatt att de uppfyller villkoren, att ingå i jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar.

Personen kan ha rätt att fortsätta läsa SFI efter slutförd etableringsperiod om hen saknar grundläggande kunskaper i svenska språket.⁵⁷

Rätten att läsa kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt särskild utbildning för vuxna är reglerad på samma sätt som för övriga invånare.⁵⁸

Arbetsrutin

Eksjö kommun har i dagsläget ett rekryteringsbehov av pedagoger, socialsekreterare och personal med kompetens inom vård och omsorg. För dessa yrken krävs utbildning eller validering. Behov finns även av personer med lämplighet och intresse, då utbildningar inom vård och omsorg finns att tillgå i kommunen genom vuxenutbildningen.

Kommunen bör, för att underlätta nyanländas etablering, se över vilka kompetenskrav som ställs vid nyanställningar, samt se över eventuella formuleringar i annonser som skulle kunna utestänga eller försvåra rekrytering av personer med kompetens förvärvat utanför landet.

Utbildningar för att snabbare kunna arbeta som vikarie bör tas fram inom olika områden. Tidig kartläggning av personer, med inriktning mot anställning i kommunen, kan ske i samarbete med Arbetsförmedlingen.

⁵⁷ 22 kap 13 § Skollagen (2010:800).

⁵⁸ Ibid, kap 20-21. 17

